

Перелік посилань/

1. Котлер Ф. 300 ключевых вопросов маркетинга: отвечает Филип Котлер / Ф. Котлер [пер. с англ.]. – Москва : ЗАО «Олимп-Бизнес», 2006. – 224 с.
2. Калиева, О. М. Роль концепции холистического маркетинга в формировании регионального продовольственного рынка / О. М. Калиева, А. С. Степанов, О. В. Фролова // Теория и практика общественного развития. – 2013. – № 5. – С. 62–69.
3. Інформаційно-комунікативний маркетинг як соціальна технологія / Степанов В.Ю. // Сборник научных трудов «Вестник НТУ «ХПИ» : Технічний прогрес та ефективність виробництва. – 2009. – № 35. – С. 18-26.
4. Добролюбська Ю.А. Принцип холізму в постнеокласичній філософії історії / Ю.А. Добролюбська // Грані. – 2014. – № 3 (107). – С. 6-11.
5. Тош Д. Стремление к истине: Как овладеть мастерством историка / Д. Тош [пер. с англ. М. Л. Коробочкин]. – М. : Весь мир, 2000. – 294 с.
6. Вебер А. Рынок и общество / А. Вебер // Общественный теоретический журнал «Свободная мысль» [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.svom.info/entry/347-rynok-i-obshestvo/>
7. Савельева И. М. История как знание о социальной реальности / И. М. Савельева, А. В. Полетаев // Историческое знание и интеллектуальная культура : материалы научной конференции, г. Москва, 4-6 декабря 2001 г. – М. : РАН, 2001. – С. 7-9.
8. Азроянц Э. А. Немарковские процессы как новая парадигма / Э. А. Азроянц, А. С. Харитонов, Л. А. Шелепин // Вопросы философии. – 1999. – № 7. – С. 94-103.

Стаття надійшла: 12.02.2015 р.

Рецензент: д.е.н., проф. Горелов Д.О.

УДК 339.9

JEL Classification F 20

ВИКОРИСТАННЯ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ У МІЖНАРОДНОМУ БІЗНЕСІ

Попова А.М., к.т.н.

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Анотація: Предметом статті є використання візуалізації у міжнародному бізнесі, як легкий для сприйняття і лаконічний засіб за допомогою зображення «розповіді» бізнес плани чи результати роботи, показники за якийсь період чи в динаміці. Додатково це сприяє зменшенню потенційних втрат від мовних бар'єрів та культур сприйняття. Використання карт або маппінг для зображення показників по регіонах, країнах дає можливість одразу сформуванати всю картину, встановити залежності, що є досить складним при використанні звичайних статистичних таблиць. Використання навіть простих засобів візуалізації, як діаграм, дає можливість сформуванати легкі для сприйняття, як в межах держави, так і для іноземців, прикладом чого може слугувати звіт по соціально-економічному розвитку України за 2014 рік. Зображена в цьому звіті інформація сприймається легко і майже не потребує перекладу чи пояснень, оскільки представлена послідовно та логічно, аналіз проведено по розділах і одразу можливо побачити залежності. Це дає можливість зацікавленим чи потенційним інвесторам оцінити можливості розвитку країни, її перспективи і напрями фінансування, які можуть бути цікавими. Це сприяє в сучасних умовах представляти Україну, як країну, що використовує передові технології та допомагає формувати інтерес у світі до нашої країни, як інвестиційно привабливої. Що у свою чергу дасть змогу великим підприємствам отримати інвестиції для розвитку своїх виробництв, створити додаткові робочі місця, сприятиме розвитку вітчизняних товарів для заміщення імпортованих.

Ключові слова: методи візуалізації, інфографіка, міжнародний бізнес, презентація, представлення даних.

USE OF IMAGING IN INTERNATIONAL BUSINESS

Popova A.M., PhD in Technology

Kharkiv National Automobile and Highway University

Summary: The subject of the article is the use of visualization in international business, as an easy to read and concise way using images "tell" business plans or results, indicators for any period of time or over time. Additionally, it helps to reduce the potential loss of language barriers and cultural differences of perception. Using maps

or mapping for the image performance across regions, countries gives the opportunity to immediately form a whole picture, set the dependency is quite difficult using conventional statistical tables. Using even simple visualization tools, in the form of diagrams enables to generate easy to understand pictures as our compatriots and foreigners, as exemplified report on socio-economic development of Ukraine for 2014. Shown in this report information is perceived easily and almost needs no translation or explanation, as presented and logically, analysis was carried out on sections and immediately you can see the dependencies. This allows interested or potential investors to evaluate the possibility of the development of the country, its prospects and directions of financing that may be of interest. This contributes to the current conditions represent Ukraine as a country that uses advanced technology and helps build interest in the world to our country as an attractive investment. Which in turn will enable large enterprises to invest to develop their industries, create new jobs, will promote the development of domestic goods to replace imported.

Keywords: *imaging techniques, infographics, international business, presentation, presentation of data.*

Постановка проблеми. У сучасних соціально-економічних і технологічних умовах розвитку світу для України питання представлення себе як конкурентоспроможної держави з великими потенційними можливостями для інвестування є важливим. Можливості для цього представляють не тільки засоби масової інформації, спеціалізовані інститути, міжнародні організації, торгові союзи, тощо, але й ресурси всесвітньої мережі Internet.

Формування позитивного ставлення до держави в цілому і до підприємств, що представляють її на міжнародному ринку є важливим завданням сьогодення. Але наявність різноманітної інформації потребує представлення не тільки правдивих та прозорих даних, а ще й легкої для сприйняття, що не дасть змоги для її двозначного тлумачення. Однією з перепон є все більше зростання у сучасному світі кількості інформації. Вже зараз експерти стверджують, що перед людиною постають завдання сприйняття і розуміння великих об'ємів інформації. Всесвітня мережа навіть при досить простих умовах пошуку може надати тисячі посилань в автоматичних системах пошуку, як то Google чи інші.

Одна з можливостей отримати своє «обличчя» у цьому потоці інформації і впливати на формування міжнародної спільноти, це використання інфографіки як альтернативи звичайній статистиці, яку часто прийнято звинувачувати у неправдивості, однак насправді ключовою складовою помилок є людський фактор висвітлення і представлення «правильних» фактів та залежностей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема візуалізації інформації досліджена у роботах Едварда Тафті, Нейтана Яу, Бена Фраема, що є одним з розробників мови Processing, Уїнстона Чанга, Девіда МакКендлесса.

Невирішені складові загальної проблеми. Однак, незважаючи на збільшення потоку публікацій, що використовують засоби інфографіки чи рекомендують її використання, широкого використання її в Україні вона ще не отримала.

Формулювання цілей статті. Метою статті є визначення методів графічного відображення економічної інформації і особливості використання методів візуалізації для аналізу економічного стану підприємств України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Людина завжди намагалася наглядно відображати інформацію. Першими кроками можна вважати наскельний живопис. З того часу людство прикладало чимало зусиль та розробило правила, традиції, норми та нормативи, що дозволяють досягти наочності в деяких галузях, таких як схеми, географічні карти, фотографія, малювання та інше. Прикладом можуть слугувати нормативи для виконання креслень, які викладені у нормах ДСТУ, норми картографів.

Однак все вищезгадане не отримало широкого розвитку у економіці. А можливо-сті, які представлені сучасним програмним забезпеченням дуже великі. Основним стимулом повинні стати потреби суспільства і світу по збільшенню інтегрованості економіки країни у світову економіку та прозорості процесів, що виключає можливості корупційних процесів чи зловживань.

Тут є лише одна складність у кількості інформації, яку потрібно представити, її представлення громадськості, її тлумачення. Адже можливості по сприйняттю інформації людиною є досить обмежені. Експерти говорять:

"Дійсно, кількість інформації, накопиченої в світі, вже не піддається обчисленню. У середині ХХ століття було визначено, що якщо з початку нашої ери, для подвоєння знань було потрібно 1750 років, то друге подвоєння відбулося вже до 1900 року. Третє довелось на 50 роки. Сьогодні обсяги інформації подвоюються вже щорічно. Це явище отримало назву - інформаційний вибух." [1]

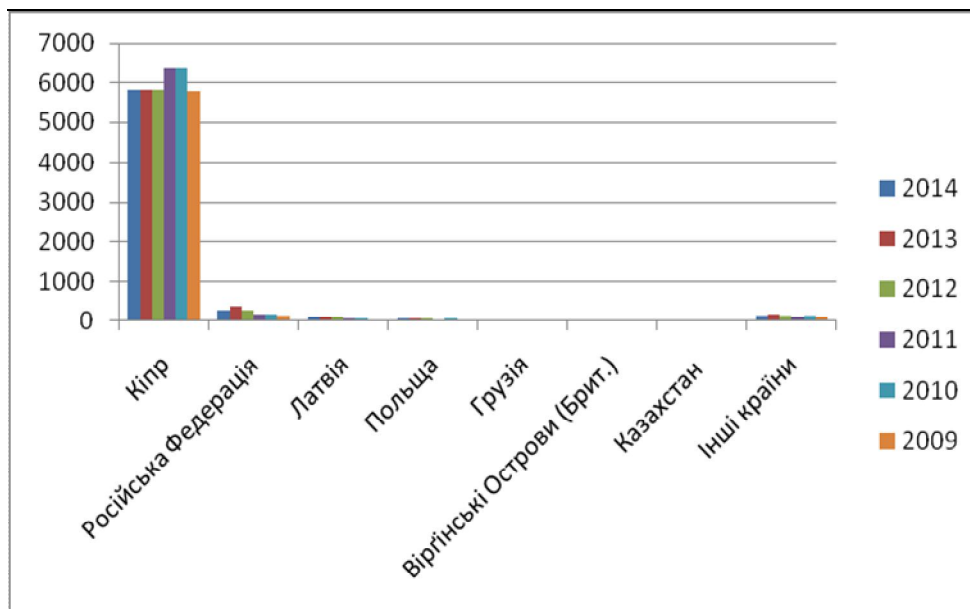
Крім того при реалізації великих проектів, особливо інвестиційних, у міжнародних корпораціях чи навіть на рівні держав постає важливе питання комунікації членів різних груп, що мають різний віковий склад, рівень освіти, досвід, зацікавленість, особливості національного сприйняття чи мовні бар'єри. Для досягнення завдання при поданні інформації всі ці аспекти мають бути враховані і подані у єдиному для всіх користувачів інформації вигляді. Все що потрібно представити на розгляд широкої публіки(громадськості) повинно бути наглядним «говорити» до глядачів та користувачів. Для цього достатньо використати приклад статистичних даних поданих у звичайному табличному вигляді і порівняти з простими діаграмами, які дозволяє швидко побудувати Excel. [2]

Таблиця 1- Прямі інвестиції з України в економіці країн світу

	Обсяг прямих інвестицій (млн. дол. США)					
	на 01.10.2014 1)	на 01.10.2013	на 01.10.2012	на 01.10.2011 1 2)	на 01.10.2010 2)	на 01.10.2009 2)
Усього	6426,1	6568,4	6 427,9	6860,6	6851,3	6191,2
у тому числі						
Кіпр	5819,4	5818,4	5 810,3	6352,4	6358,0	5772,6
Російська Федерація	254,7	360,4	258,4	181,9	164,5	141,5
Латвія	88,9	96,9	84,9	83,0	76,2	47,7
Польща	53,6	55,5	53,3	49,5	49,7	32,7
Грузія	40,4	32,8	32,8	32,7	30,6	32,6
Віргінські Острови (Брит.)	25,8	25,8	25,8	25,8	25,9	27,7
Казахстан	24,7	25,4	24,6	25,8	20,8	20,8
Інші країни	118,6	153,2	137,8	109,5	125,6	115,6

1) Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м.Севастополя.

2) Дані наведено наростаючим підсумком з початку інвестування.

Рисунок 1 - Прямі інвестиції з України в економіці країн світу

Таблиця 2 - Прямі іноземні інвестиції з країн світу в економіці України¹⁾

	Обсяг прямих інвестицій (млн. дол. США)					
	на 01.10.2014	на 01.10.2013	на 01.10.2012	на 01.10.2011	на 01.10.2010 ²⁾	на 01.10.2009 ²⁾
Усього	48522,6	56565,2	52 673,8	48466,2	42511,9	38591,6
у тому числі						
Кіпр	15119,6	18712,0	15 075,5	12089,1	9579,1	8201,7
Німеччина	5769,6	6194,8	7 432,7	7287,5	7005,7	6580,8
Нідерланди	5209,2	5504,0	5 040,8	4914,4	4082,7	3814,2
Російська Федерація	2957,2	3842,1	3 706,1	3447,8	2956,3	2564,8
Австрія	2676,0	3216,4	3 300,7	3439,5	2667,3	2348,5
Велика Британія	2326,4	2724,4	2 396,0	2504,4	2284,7	2061,5
Віргінські Острови (Брит.)	2005,3	2452,4	1 805,7	2222,0	1751,6	1589,6
Франція	1648,2	1843,0	1 796,8	1755,6	1732,2	1381,5
Швейцарія	1393,9	1277,5	1 578,6	1561,4	1425,5	1340,5
Італія	1047,0	1259,0	1 085,1	1082,0	1218,4	1256,4
США	886,6	1036,6	1 045,0	941,9	984,3	921,0
Польща	821,9	985,8	975,7	925,6	937,1	862,5
Беліз	736,7	831,8	878,7	890,2	830,1	825,8
Інші країни	5925,0	6685,4	6 556,4	5404,8	5056,9	715,1

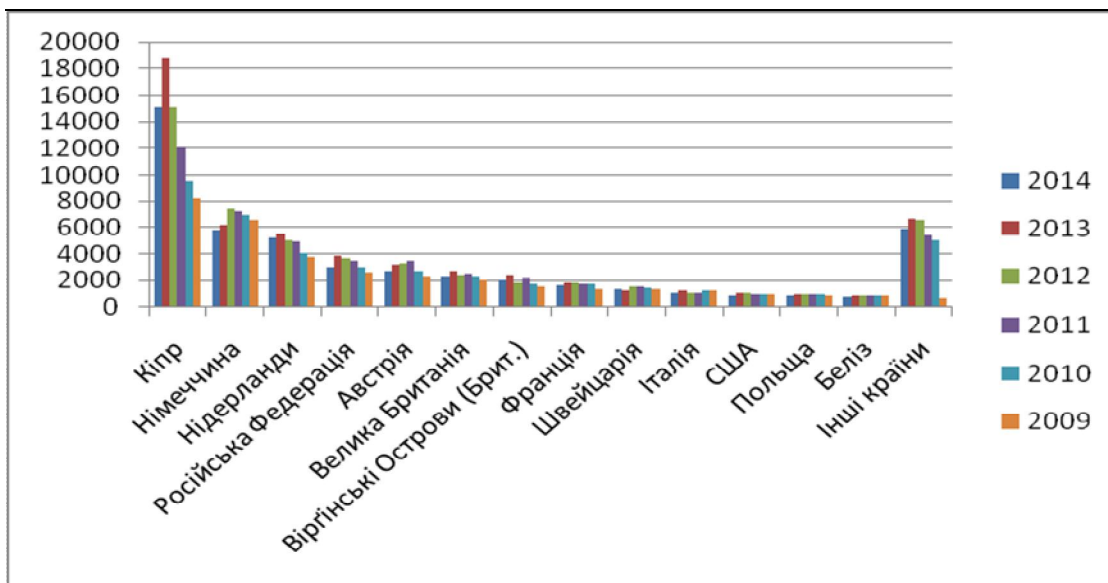

Рисунок 2 - Прямі іноземні інвестиції з країн світу в економіці України¹⁾

А тепер можна порівняти отримані результати та виявити залежності.

Як бачимо сприйняття є вже ускладнене через мовний бар'єр та складність сприйняття простих діаграм.

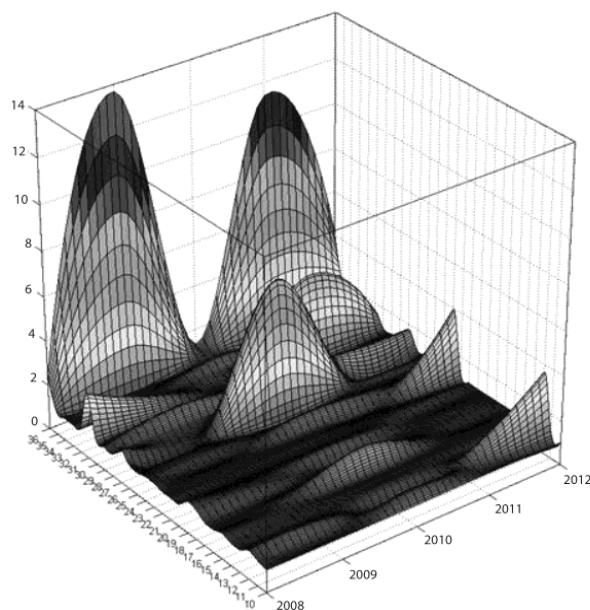
А от використання при візуалізації маппінга, дозволяє одночасно представити данні, місце знаходження, географічне положення, тощо. Цей засіб візуалізації активно використовується у комп'ютерних картах місцевості. А обсяг інформації, що завантажується зменшується використанням тайлів. Вони відображаються на ділянці, що завантажується і при пересуванні курсору відображаються наступні частини карти. Прикладом використання карт при відображенні інформації може слугувати рисунок 3[3].

Валовий регіональний продукт у 2012 році, млн. гривень

Рисунок 3 – Валовий регіональний продукт у 2012 році

Крім того візуалізація використовується як метод економічного аналізу. Прикладом слугує рисунок 4, де зображено методом тривимірної візуалізації діагностика виконання доходів бюджету міста. Місця зі значними вигинами «говорять» про значне невиконання плану по доходним статтям. [4]

Рисунок 4 – Діагностика «вузьких» місць при виконанні міського бюджету по доходах[4]

Висновки. У сучасному світі, що вже існує у стані інформаційного вибуху, при міжнародних перемовинах, на презентаціях, при представленні результатів діяльності чи вплив на рішення топ-менеджерів та акціонерів компаній вже важко отримати не приклавши значних зусиль. Проте тиск та використання агресивних методів ведення перемовин неможливе і недопустиме, оскільки викличе неприйняття і як наслідок втрату можливостей співпраці. І чим вище буде рівень перемовин, тим більш дипломатичними і переконливими мають бути представлені дані. Сучасні бізнесмени, що працюють на міжнародному ринку не потребують гучних заяв чи ярок салоганів, багатьох «красивих картинок», їм необхідно у стислому вигляді представити цифри, факти, статистику. Отримання інформації, фактів, статистики, можливостей розвитку бізнесу є завдання керівництва і розробників бізнес-пропозицій, а ось представлення яскравої, цікавої, а головне інформативної презентації дає візуалізація. Можливе не тільки зображення позитивної динаміки чи можливостей, але й відображення «вузьких» місць, що дозволяє використовувати методи візуалізації для аналізу економічних процесів.

Перелік посилань.

1. Ковалев А.В. *Економіка: інформація, візуалізація і аналіз* / А.В. Ковалев // *Економіка і управління: теорія і практика: матеріали міжнародної заочної науково-практичної конференції, Новосибірськ, 20 вересня 2012 г.* – Новосибірськ, 2012. – [електронний ресурс] – режим доступу - <http://sibac.info/2009-07-01-10-21-16/50-2011-12-21-06-47-18/2011-12-21-06-47-43/3891-2012-09-28-05-56-13/>
2. Державний комітет статистики / [електронний ресурс] – режим доступу <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. *Економіка України в цифрах і доля РФ в товарообороті* // РІА Новини Україна / : [електронний ресурс] – режим доступу <http://rian.com.ua/infografika/20140717/355005582.html/>
4. Маркуц Ю.І. *Трехмерная візуалізація і імітація як інноваційний похід к прогнозуванню бюджетов міста* / Ю.І. Маркуц // *БІЗНЕСІНФОРМ.* – 2013. - № 11. – с. 156-165.
5. Яу Н. *Іскусство візуалізації в бізнесі. Як представити складну інформацію простими образами* / Нейтан Яу : пер. с англ. Светланы Кировой. – М.: Манн, Иванов и Фертер, 2013 – 352 с.
6. *Інформаційні технології в економіці і управлінні: учебник / под ред. проф. В.В. Трофимова.* - М.: Издательство Юрайт; 2011. – 478 с.
7. Суслов В.І. і др. *Економетрія [Текст] : учеб. пособие / В.І. Суслов, Н.М. Ібрагімов, Л.П. Талышева, А.А. Цыплакова.* – Новосибірськ : Изд-во СО РАН, 2005. – 744 с.

Стаття надійшла: 23.03.2015 р.

Рецензент: д.е.н., доц. Горюхов Д.А.

УДК 330.564.2

JEL Classification F 190

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ ТА НАПРЯМКИ ЇЇ УДОСКОНАЛЕННЯ

Бікулова Д.У., к.е.н., доцент

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Анотація. В статті показано, що у теперішній дуже складний час зовнішньоторговельна діяльність є не тільки одним з вирішальних чинників економічного зростання країни, а й все більше перетворюється в один з головних чинників національної безпеки України. Підвищення ефективності зовнішньоторговельної діяльності є актуальною і важливою задачею, особливо у зв'язку з новим позиціонуванням України як асоційованого члена ЄС.

Метою статті є аналіз сучасних тенденцій розвитку зовнішньоторговельної діяльності України та розробка науково-практичних рекомендацій, спрямованих на її удосконалення в контексті поглиблення євроінтеграційних процесів.

Предмет дослідження – напрямки удосконалення зовнішньоторговельної діяльності України в сучасних умовах.

У дослідженні використано ряд загальнонаукових і спеціальних методів дослідження процесів і явищ у їх взаємозв'язку і розвитку, а саме: системний підхід, метод аналізу та синтезу, статистичні методи.